

VĚTRNÍK

Vydává MNV ve Vysokém n. Jiz. s aktivem kulturních pracovníků

3

Větrník - roč.II.- č.11.

Ve Vysokém n. Jiz., 25.10.1969.

110 let od narození vysockého učitele
Jana Mečíře.

Bude už asi velmi málo těch jeho bývalých žáčků, ale vzpomínka na výborného učitele je v nás stále živá. Mne - dědka osmasedmdesátiletého, učil ve 2. třídě obecné školy vysocké. Dle všeobecného úsudku žactva byl to přísný pan učitel. Respekt budil obrovský svým zevnějškem, hlasem i metodou vyučovací. Ale násobilku dovedl naučit tak, že kdyby nás někdo vzbudil třeba o půlnoci a poručil odříkat - dejme tomu násobilku osmi, byli bychom to splnili tak perfektně, že se nikdo nezmýlil ani v tom nejtěžším řádku, totiž, že 7 krát 8 je 56. A takový pevný matematický základ se nám rentoval po celý další život.

Znal jsem pana učitele Mečíře i po té veselejší stránce. To když se v době prázdná procházel se svým legračním psem Cikánem po vysockém náměstí. Byl to černý jezevčík, který na povel skákal dosti vysoko přes nastavenou hůl a nebo tu hůl zahozenou, bezvadně aportoval v tlamičce.

Dnes seznamují se s podobou vousatého učitele Mečíře návštěvníci lyžařského oddělení vysockého muzea, kde si udržuje slávu spoluzakladatele vysockého Ski - klubu / r. 1903 /. Tady v muzeu je přebohatý archiv fotomnímků a mezi prvními lyžaři vysockými parádují dva vysočtí učitelé: Jan Mečíř a Josef Zajíček s buřinkou na hlavě. I když to dnešním sportovcům může připadat trochu k smíchu, nutno si uvědomit, že tenkrát ty " buřinky " nebo " bouřky " čili " tvrdáky " neboli " bonbónky " byly velikou pánskou módou.

Ale nyní již k tomu jubileu! Letos v listopadu uplyne 110 let od narození Jana Mečíře. Pocházel z rodiny rolnické a narodil se v Kruhu u Jilemnice dne 4. XI. 1859. Byl nejmladším ze 6 dětí, život se s ním tedy nemazlil. Do školy obecné v Kruhu chodil od r. 1865 do října 1871. Potom se učil druhému zeměskému jazyku - jak se tenkrát říkalo - na německé škole v Josefsthalu / Josefodol v okrese Jablonec n. Nis. /. Do školy měšťanské v Nové Pace chodil 3 roky, do r. 1875. Potom byl přijat do kvarty reálky v Pardubicích, kde maturoval 22. července 1879. Po maturitě dal se zapsat na vysokou školu technickou v Praze, kde po tři roky studoval obor stavitelství vodního a silničního. Proto také za svého vyučování ve Vysokém pomáhal vyměňovat sádky Vysoké - Jablonec n. Jiz. přes Trávek. Z existenčních důvodů opustil vysokou školu a oddal se učitelství na okrese jilemnickém. Učil zprvu v Martinicích, ve svém rodišti Kruhu a na Benecku. Od roku 1889 do r. 1902 působil na obecné škole ve Vysokém.

Když r. 1901 k odboru matematicko - technickému udělal ještě zkoušky z odboru přírodovědeckého, stal se odborným učitelem na měšťanské škole v Jablonci n. Jiz., kde učil do roku 1907.

Od r. 1908 dostal se do okresu pražského asi přičiněním Adolfa Frumara, ředitele školy u sv. Petra v Praze, známého v českém pedagogickém světě jako autora "Slabikáře", ilustrovaného nejslavnějším českým malířem Mikulášem Alšem. Mečíř s Frumarem byli spříznění se strany manželek. Obě byly Vodseďálkovy z hospody "u Landverů", kde Mečířovi též bydleli a kam Frumarovi jezdili na návštěvu.

Odb. učitel Jan Mečíř učil na Zbraslavi od r. 1908 do r. 1917, potom v Košířích od r. 1918 do r. 1923, též krátce na Smíchově do r. 1925 a konečně se stal na konci své kariéry ředitelem měšťanské školy v Košířích. R. 1926 odešel do penze neboli do výslužby a brzy na to dne 3. ledna 1928 zemřel ve věku 68 let.

Podrobná data, zde uvedená, jsem získal laskavostí jeho snachy/t.č. bytem v Pardubicích /pí. Ing. Elišky Mečířové, která si Vysoké zamilovala, neboť se stala manželkou jediného syna Mečířových. Jmenoval se po otci Jan. Již od studentských let jsme byli dobrými kamarády, říkali jsme mu Jenda. Nabylo ^{lehce} dobré vzdělání a jako ~~inž.~~ a docent chemických věd na vysoké škole ^{prokazoval i v životě} lidsky krásné vlastnosti. Stal se mecenášem vysockého muzea, jemuž daroval veliké a cenné obrazy s motivy z Vysocka, které ze svých úspor zakoupil. Jsou to originály akademického malíře ^{zasloužilého umělce} Gruse. Tím byl položen základ k městské obrazárně při vlastivědném muzeu. Bohužel zemřel náš vzácný mecenáš předčasně a náhle v prosinci 1954 ve věku 58 let.

Celá rodina láskou spjatá s městem našim ^{odpočívá} na vysockém poetickém hřbitově za kovovou zahrádkou rodu Vodseďálek poblíž hlavního vchodu.

Aby to vše neupadlo v zapomenutí, zapisuji tato fakta na stránky VĚTRNÍKU dne 15. X. 1969, *bej před 27*

Vladimír Pavlík.

Vzácné věnování - poděkování dárci.

Pod značkou P.H. bylo v 8. čísle Větrníku z 18. m. m. uveřejněno sdělení o vzácném věnování rozsáhlé soukromé knihovny, darované vysockému vlastivědnému muzeu, p. Vladimírem Koldovským, vrch. taj. býv. berní správy v Praze, který je nyní na odpočinku v rodné Staré Vsi u Vysokého n. Jiz.

Po zjištění této ušlechtilé skutečnosti jsem ihned úmysl poznat osobně dárce, abych tak porozuměl podstatě věci na místě samém. A byl jsem překvapen. Hlavní body rozmluvy jsem si zapamatoval a se svolením p. tajemníka je předávám Větrníku.

Vladimír Koldovský pochází z kupecké rodiny, vlastníci obchod v silniční zatačce pod továrnou ve Vysokém, při němž se prodávalo i uhlí. Vladimírův otec zemřel již v roce 1940 ve věku 65 let, matka se dočkala vysockého věku 88 let a zemřela v roce 1967.

Dva sourozenci se o výsledek práce rodičů podělili tak, že sestra dostala dům, v němž byl zmíněný obchod, Vladimír pak získal určité polnosti a les. Z toho všeho zůstal prakticky sestře dům, který po její smrti připadl Vladimírovu synovi.

Strýc proto vyřešil umístění své bohaté knihovny z dosavadního uložení v sestřině domě věnováním muzeu do Vysokého. Takové umístění pokládal

Doc. dr. Ing. J. Aug.

ze nejvhodnější, protože sám zůstal svobodný a v nynějším svém místě nemá místa.

Jeho rozhodnutí je jistě chválné, neboť přenechává takto celoživotně nashromážděnou knižní studnici zábavy a poučení širokému okruhu občanů, uskutečňuje opravdu záslužný čin, který málokdy nachází obdoby. Míru vděku za tento skutek nelze ani dobře slovy vyjádřit.

Vladimír je mimořádný jedinec. Narodil se 3. ledna 1902, obecnou školu vychodil ve Vysokém n. Jiz.. Po maturitě na jilemnickém real. gymnasiu studoval na universitě a technice v Praze matematiku, deskriptivu a filosofii. Působil pak nareálce v Ml. Boleslavi, odkudž po malé školské reformě v důsledku úbytku žactva měl přejít na měštanskou školu. Doplnovací zkoušky však nemínil podstoupit a proto raději přešel do služeb státu, resp. berních správ v Liberci, Hořovicích a konečně v Praze. Do důchodu odešel již v roce 1949 z vlastního rozhodnutí.

Nyní bydlí v malém domku - býv. konfiskátu - pod staroveskou školou, sám, resp. sám se svými potížemi. Měl sv. č. úraz páteře, nařiká si na bolestí nohou, atd., atd. Chodí o holi a nutné návštěvy lékaře ve Vysokém, resp. cesty od domku nahoru na silnici jsou pro něho trpkými zážitky. Ty ovšem nejsou jediné, vždyť při tom zdravotním stavu si sám musí hospodařit, vařit, připravovat topivo a pod.. Na náš dotaz a údiv říká, že žije skromě. Největší potíže jsou ovšem v zimě, kdy barák pod silnicí u potoka zmizí pod sněhem.

I v tom radostném životě má trvalý zájem o četbu a to i nových autorů, např. na stole jsem viděl Branařda.

Moje zvědavá návštěva ho celkem potěšila. Mnoho podobných asi nestává. Ale za ten pramen duševní krásy, za tu celoživotní sbírku a odřikání, za ten dar věnovaný městu a okolí mělo by se uvažovat o neponižující vhodné protihodnotě, která dle mého názoru by byla ve Vladimírově samotě nanejvýš potřebná.

Mila Nedomlel, Vysoké n. Jiz. -
Jičín.

Vzpomínky na " slauné " občany vysoké.

Bylo těch slaunejch vosob u nás ukrutně mnoho. Někteří pracovali pro blaho vobce nezištně a poctivě, jiní proseděli půl života po hospodách, kterejch bylo jedenáct, někteří mazali ferbla, jiní marijáš a hodně bylo takovejch " vochlíčku " což znamená mírnejch notorickejch, ale při tom přehodnejch příznivců piva. Vobno bylo na vybrání plzeňský, smíchovský, hradecký, rohozecký, maršsdorfský, rokytnický a čert ví, jaký to eště pivaš-tata bejvaly. A není se proto co divit, že při návštěvě jedenácti hospod, když v každý bylo jiný pivo, byl člověk potom trhlej a krapet mu to hovořilo. Jó, to bejvaly časy. Do hospody se chodilo tak k devátý večír, zatím co tejdě se chodí v devět už domů a Vysoké spí při sice mohutném osvětlení hlubokým spánkem.

Ono se už dříve chodilo do hospody ráno a když člověk oběhl jen těch pět hospod na náměstí a smíchal pět pív, nelze nikomu vytýkat, že je notorák. Byla to také zvědavost některých občanů, kteří prošli všemi hospodami, aniž by si dali pivo, aniž by sundali punrovici z hlavy, prostě prošli hospodou, pohovořili, dokonce i zvedali pokličky u hrnků, co se kde bude

vařit. Mezi typickou figurku Vysokého patřil i pan Petr Skrbek, jehož firma hlásila, že jest "obchodník obilím". Jeho dům patří dnes p. Ant. Štekrovi a byl to vlastně svého času poslední dům směřem k obci Sklenařice. Petr Skrbek byl svérázný mluvka, jehož slovník nelze někdy ani reprodukovat. Vše se mu promíjelo, protože byl v jádru chytrý člověk, znalý širokého světa. Na sále v Radnici zdobilo několik nadšenců stěny na mládenecký bál. "Peter Skrbek" nikým nezván, svým šouravým krokem prošel sálem a ptá se těch, kteří zamazávali díry sádkou, čím to jako zadělávají. Odpověděli, že sádkou. Peter uplivnul, otočil a v šouravé chůzi říká "Lepší než sádka je kyps". Jeho syn byl lékařem v Praze a až do své smrti byl majitelem sanatoria "U Svaté Bernardy", které potom jeho zeť Ing. Zemla prodal a dnes je to státní sanatorium. Vnučka Petra Skrbka, pozdější manželka Ing. Zemly byla stejně jako její manžel slavnou, českou mistrýní v tenisu a na olympiádě v Antverpách získala bronzovou medaili ve smíšené čtyřhře.

A tenhle Peter Skrbek byl hrdým nasávěho syna lékaře. Jeden sedlák ze Sklenařic si Petrovi stěžuje na bolesti a sice "regma". Říká mu "tý regma mě tak sužuje a nic a nic neplatí". I poradil mu Skrbek, aby jel do Prahy, že on jeho syn je ohromnej doktor, že regma se léčí elektrikou a tu, že von v Praze má. I jel milý občan sklenařický do Prahy. Asi za týden potká Peter nemocného na vysokém náměstí a ptá se, co že už je jako vyléčený z Prahy doma. A odpověď byla následující: "No tos mě Petře pěkně poradil, ten tvůj syn mě pouštěl elektriku i do prdele, a to sem si jako nenechal líbit a tak sem utek a sem zase doma. A regma merchy zloběj dál". O panu Skrbkovi koluje velmi mnoho anekdot. Dožil se vysokého stáří a odpočívá už pěknou řádku let.

Jos. Doubalík.

Umíme to ?

Neumíme. V minulých dnech byla z našeho vlastivědného muzea expovávána do světa brožura nadepsaná "Vysoké nad Jizerou", kterou vydal zdejší MNV spolu s komisí cestovního ruchu v Semilech.

O vyčerpávajícím a zasvěceně napsaném slovním doprovodu Dr. Lukáše jsem se zmínil již v předminulém čísle Větrníku při zmínce o Dr. F. L. Riegrovi.

Dnes bych si chtěl všimnouti obrazové části brožury, která podle mého názoru, je zklamáním. Každý si může propagaci města a kraje představovat po svém, ale co říci tomu, že z 23. uvedených obrázků jen jeden nám ukazuje Vysoké v bleším měřítku z Barejtova kopce, a jen jeden jediný pohled na Krkonoše, a to ještě k tomu v reprodukci, která je sotva na úrovni novinového tisku.

A tak krásy našeho městečka a okolí v obrazové části publikace reprezentuje, kromě jiného, jedna židle na str. 14, jedna jarmara na str. 15, obrázek z chodícího betléma na str. 17, dva pimprloví panáci na str. 18 a 19, další dva panáci na str. 20, divadelní plakát z r. 1853 na str. 22, divadelní opona na str. 25, stará fotografie ze hry "Noc na Karlštejně" na str. 27, tři lyže a jedna hůl na str. 27 a tři snímky z lyžařských závodů na str. 30, 31 a 32. A konec. Vlastně ne. Na tirážní stránce je ještě obrázek jakéhosi draka, pod nímž je nápis: Vysoké nad Jizerou.

Lehkomyslná nedbalost ve výběru obrázků jde dokonce tak daleko, že tam jsou reprodukovány i snímky, které najdeme v nedávno vydaném památníku ke 180.letému jubileu vysokého divadla. Při našich velmi řídkých a omezených publikačních možnostech je to tedy drahý a hříšný luxus.

A tak se člověk v rozpacích nad tím ptá, jaký publikační závěr vydavatelé vlastně sledovali? Chvilí se zdá, že tu půjde o výlet do národopisu, ale v momentě ho napadne, že jde o reprisování nedávných oslav vysokého divadla, až na konec je jasno, že tu nejde vůbec o nějaký záměr, ale že se tam vrazilo, co bylo po ruce.

Ačkoliv je pochopitelné, že se zde nemůže jednat o nějakou ilustraci v běžném smyslu, přece jen není možno, aby se obrazová část tak diametrálně rozcházele s textem, který krok za krokem nás seznamuje s městem Vysokým od prvopočátku až do současnosti. Naproti tomu se obrazová část se vzácnou úskostlivostí vyhýbá jakékoliv ukázce jak to v tom Vysokém vlastně vypadá. Jedna chalupa celostránková, nijak zvlášť rázovitá a celostránková zvonička, notabene ze Tříče toho o Vysokém nikomu moc nepoví.

Proč místo zvoničky ze Tříče tam nenašel místo krásný barokový portál kostela z Vysokého, a proč místo chalupy to nemohly být aspoň dva kloudné záběry vysokého náměstí?

Lukášův text sám nabízí při trochu serióznějším a citlivějším přístupu k výběru obrázků tolik vhodných objektů, které by adekvátně s textem seznamovaly s Vysokým ty, kteří ho neznají, jakož i účinněji oživovaly vzpomínky těch, kteří vzpomínají.

Jen tak namátkou: Mluví se v něm o Havlíčkovi, proč tedy ne hezká partie z parku s jeho sochou? Vzpomíná se hlavních táborů lidí. Nemohl tu být památníček na ně z Petruškových vrchů? A co zotavovna Větrov, o níž je také zmínka, nestála za zveřejnění jako jediná reprezentativní budova ve Vysokém? Stovkám lidí, kteří našli nové zdraví ve státní léčebně, by jistě byl věčně milou vzpomínkou na naše městečko obrázek léčebny, o níž se v textu též mluví. A co budova divadla? A tak bychom mohli pokračovat dál a dál.

V "poslání" uvedeném na konci publikace je psáno, že je věnována obyvatelům a rodákům rozvátým po světě, aby na své rodné městečko nezapomněli, a jeho návštěvníkům a hostům, aby mu lépe porozuměli a trvale si ho oblíbili.

Tak se škrtelo tuž! Já tě mám moc rád, vždyť jsem s tebou už na vysokém loutkovém divadle prodělal pár moudřejch dyškursů, ale, kakraholte, kór nic se na mě nezlob, na tohle seš krátkej!

Prokop Hásek.

Z dopisů čtenářů Větrníku.

Vážená redakce.

S článkem Prokopa Hásky, otištěným na prvních stránkách Větrníku č. 10 plně souhlasíme.

Manželé V. a A. Pavlíkovi
občané vysočtí
z čp. 182

P.T.

Redakční radě časopisu Větrník.

Zasílám příspěvek do Vašeho časopisu bude-li Vám vyhovovat.

Vysoká autobusová čekárna.

Navazuji na úvahy pana Háška ohledně autobusové čekárny ve Vysokém n. Jiz., jež byly uveřejněny ve Větrníku. Nejsem oprávněná, abych v té věci radila MNV, zajisté tomu rozumí lépe nežli já, ale myslím si, že by spíše bylo nutné vybudovat ve Vysokém malé autobusové nádraží. Snad by se poblíž náměstí vyhovující místo našlo. O mnoho nákladnější by ta úprava snad nebyla, a vzhled města by získal na úhlednosti.

Pavlaína Helmichová.

K vydané brožurce o Vysokém n. Jiz. uveřejňujeme úryvky četných poděkování :

Srdečně děkuji za zaslanoou publikaci o Vysokém, kterou jste mě velice potěšili! Prosím, abyste knížečku také poslali své rodačce Blažené Křapkové - Rónové do Prahy.

Děkuje a hodně zdaru přeje Sylva Havlíčková, redaktorka, Praha.

Jsem ráda, že jste si na mě s brožurkou vzpomněli. Peníze jsem Vám poukázala a prosila bych, abyste mi posílali také " Větrník ."

S pozdravem Nechanická.

Za publikaci děkuji, pro vlastivědné muzeum s přáním zdaru zasílám 50.- Kčs.

Dr František Bureš.

Moc vám všem děkuji, že na mne nezapomínáte. Vysoké mám strašně rád a jsem šťastný, že jsem Vysočák.

František Klíma, Smržovka.

Děkujeme. Prvotřídní provedení tisku, jakož i dějiny.

Neřukovi, Harrachov.

Brožurka je velmi zajímavě provedená a děkuji srdečně za její zaslání.

Josef Fajt, Rokytnice n. Jiz.

Vážení, děkuji Vám pěkně za zaslání publikace o Vysokém. Upřímně se z tak pěkného průvodce raduji - inu Vysoké má vždycky zásluhu o něco pěkného.

Dr Alena Plesingerová
ředitelka Národopisného muzea
Praha

Se zájmem jsme si prohlédli Vaši publikaci " Vysoké nad Jizerou" s tím závěrem, že ji kromě vlastního poslání pokládáme i za účelnou informační pomůcku a sítí označených cest a kulturně vlastivědných záj-

mavostech z okolí Vašeho města. V tomto směru na Vaši publikaci upozorníme složky jako na příklad dobré propagační práce pro turistiku a cestovní ruch. S přáním dalších úspěchů ve Vaší práci

Ing. Aleš Hubička v.r.
předseda ÚSZ ČST

Eva Hněvkovská
ekonomka ČST

Ceský svaz turistů
ústřední výbor.

N a r o z e n í n y .

Z našich milých občanů dříve narozených v měsíci říjnu to tenkrát vyhrály na celé čáře ženy. A tak spolu s nimi mohli jsme anebo ještě můžeme oslaviti:

78 let	paní Marie	Sajdlové, narozené 1.10.1891,
76 let	paní Anny	Žantové, narozené 3.10.1893,
80 let	paní Anny	Šimkové, narozené 13.10.1889,
89 let	paní Anny	Vejnarové, narozené 19.10.1880,
78 let	paní Anny	Bryknarové, narozené 25.10.1891,
75 let	paní Anny	Hnykové, narozené 26.10.1894,
82 let	paní Anny	Dohalské, narozené 27.10.1887.

Všem těmto oslavenkám mnoho zdraví a spokojenosti do dalších let přeje z upřímného srdce a za všechny spoluobčany redakce Větrníku.

Jeden měsíčně. / Protektorátní - vysockej /.

V roce 1939 do Vysokého byl z Rokytnice přeložen Vládní policejní úřad. Jednoho dne tam přišlo udání, že jistý občan z vedlejší obce urazil "našeho velikého Vůdce Adolfa Hitlera." Občan byl předvolán, protože to jinak nešlo.

Ten občan byl náramně svérázný. Všem a všem říkal "votrok" nebo "banda". Když ho bolel zub, byl votrok a banda, udělal se někomu vřed a byl taky votrok nebo banda / ten vřed /. Kořalka byla "přebanda".

Občan se teda dostavil do Vysokého před uvedenéj úřad. Bylo mu vytýkáno, že urazil Vůdce nadávkami. Hrozně se rozčílil a obhajoval: "Cože, já že sem urazil Adolfa Hitlera? Dyť já toho votroka, tu bandu vůbec neznám!!!"

A dopadlo to dobře.

Ze zápisníku šenkýře Josefa
Mařatky vybrala Jiřina Doubalíková.

Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15. každého měsíce do Vlastivědného muzea.
Cena 1.- Kčs.